

Telegram cunsumadëures agost-setember 2011

L'istalaziun de deteturs de gas ne n'é nia obliënta

Tla ZCS röiel adalerch tres indô domandes che reverda n' impresa che vënn da ciasa a ciasa deteturs de gas („rivelatore gas“) da 200 a 370 euro. A tröc consumadus ti él gnü dit che la istalaziun dl aparat é odüda danfora dala lege. Mo tl formular d'apostaziun él scrit che ara se trata dla venüda de n produt che ne n'é nia preodü dala lege. I consumadus ne n'é porchl nia oblià da lascè ite i rapresentanç dl aparat o da le cumprè. Che che à cumprè n te' aparat po se trà zoruch dal contrat (art. 64 Dlg 206/2005) te 10 dis da canche ài l'à sotesscrit (tres lëtra racomanada cun avis de recioienda). L'aparat mëss ti gnì ortié zoruch al'impresa; chësc cost é a ciaria dl consumadù. De plü informaziuns ciàfon dai consulënç dla ZCS al numer de tel. 0471-975597.

Metede averda pro antizipaziuns por trataménç dal dotur dai dënz

Al espert de doturs di dënz dla ZCS ti él gnü lascè alsavëi che a n valgûgn paziënç ti él gnü proponü na bela reduziun dl prisc, sce ai paiâ döta la soma danfora. Cun n païamént antizipé pêrdon tl caje de problems vigni dërt. I désses tignì fora antizipaziuns por prinzip. I ne désses gnanca no stlü jö contrac de finanziamént, mo tó sö sce al va debojëgn n credit personal pro osta banca de crëta. Tl caje de trataménç cers désson se fà fà n preventif da de plü doturs di dënz, ajache al é possibl che üsc dënz sides sagns por n ater dotur di dënz.

WHO: Metede averda ales faziuns biologiches dles micro-ones

L'Agenzia internazionala por la inrescida sön le crebesc dla organisaziun mondiala dla santé à tlassifiché i ciamps eletromagnetics a freqüenza alta sciöche val' che fej bonaménter gnì le crebesc, pian ia da n prigo plü alt por tumors al ciorvel maligns lié al adoranza de tecnologies de comunicaziun che funzionëia cun micro-ones: fonins, telefonns zëenza cabl, WiFi.

Por smendrì la ciaria de smog eletrich desson adorè plütosc la rëi fissa, destodé le fonin canche ara va y

fà a manco incé pro la rëi fissa de radiotecnologies sciöche telefonns zënza cabl. Implü desson porvè da sensibilisé l'ambiënt incëria, por ej. te scora, sön le post de laûr, te mensa y te restaurant.

Aiazzone-Fiditalia: les bries pê por val'

La linia de lamentanzes sön la botëga de mebli Aiazzone ne s'archita nia. La situaziun é tres la medema: i mebli é gnüs apostà, mo nia (o ma en pert) condúc. Ajache la maiù pert di cumpradus à stlüt jö n contrat de finanziamënt por la cumpra de mebli cun la sozieté de credit coluada Fiditalia, mëssi paié les rates por mebli che ai ne n'à nia ciafè. Le titolar de Aiazzone Panmedia-SA à fat concurs d'aurì, y inscio mëss dötes les ghiranzes gnì fates avarëi tres l'aministradù dl concurs, y chësc fat é lié a tröpes domandes. La ZCS à porchël porvè da anulè i contraç de venüda y arjunje inscio cun les bunes n apajamënt di caji de lamentanza. Šégn à Fiditalia finalmënter azetè la interuziun dl paiamënt a rates y garantì che an ćiararà da ciafè fora sce les somes paiades ite „zënza rajun“ é da rete. A chësc ti ćiararà i esperc dla ZCS avisa, a na moda che al ti vëgnes finalmënter reconesciü ai consumadus atocà sü dërc.

Pücia adoranza dla tarifa „soziala“ por proteses di dënz

Tl pröm mez ann dl 2011 s'à ma 20 paziënct anuzé dla tarifa soziala dles assoziaziuns di doturs di dënz ANDI, por porsones cun entrades basses. Che che po s'anuzé de chisc sorvisc, ci sorvisc che al vëgn pité y olâ che ai vëgn pità él nosc espert di doturs di dënz che ves dij al numer 345 8826990.

La ZCS lascia alsavëi che an po incé fà domanda de aiüt sozial finanziar dles comunitês raionales o dl'Aziënda Soziala de Balsan, sce le sorvisc ne n'é nia gnü pité dal sorvisc sanitar publich.

Cuta de bol sön depots de titui alzada

Le pachet de sparagn emanè cun decret legislatif dal Govern vëiga danfora dai 17 de messè dl 2011 inant n majer alzamënt dla cuta de bol sön i depots di titui al ann:

- por depots cina 50.000 euro: 34,20 euro
- por depots de passa 50.000 y cina 150.000 euro: 70,00 euro
- por depots de passa 150.000 y cina 500.000 euro: 240,00 euro
- por depots de passa 500.000 euro: 680,00 euro.

Dal 2013 inant dess la cuta de debit al ann gnì alzada ćiamò n iade, y plü avisa aladô dla categoria dessura a 34,20 euro – 230,00 euro – 780,00 euro y 1.100,00 euro.

Al po ester che tröc pici sparagnadus vais sön i cunc d'investimënt porvia de chësc aumënt, incé ćiodi che dailò pon incé n'aprofité dla reduziun planificada dla cuta de fontana dal 27% al 20%.

Le consëi dla ZCS: no jì zënza ponsè sön investimënct de scioldi, che n'à nia da fà cun n aumënt.

Diretives sön la ćiasa clima nöies en forza

Dal pröm d'agost él en forza les directives tecniche nöies por la ćiasa clima. Sön 67 plates vëgnel splighé i tröc detais che reverda la costruziun y le ressanamënt. Por i consumadusc ô les directives tecniche nöies dì plü segurëza pro la cumpra, la costruziun y le ressanamënt de imobii – ajache les directives tecniche nöies dà dant tröc detais – mo baldi incé de majeri cosc.

Pro na ćiasa da öna na familia é chisc cosc por la calcolaziun dla ćiasa clima cun laprò i documénç y i detais che va debojëgn de ca. 1.800 euro. Spo röiel ćiamò pormez i cosc por le blower-door-test - le test sön l'ermetizité - de ca. 600 euro, sciöche incé i cosc por la zertificaziun dla ćiasa clima. Chisc é pro n frabicat (ćina 500 m² de spersa de alzada netto) danter 840 euro y 1.200 euro aladô dla categoria de ćiasa clima. Chël é indöt passa 3.200 euro, cost de chël che al ne vëgn sovënz nia tignì cunt pro la calcolaziun.

Ćina ai 31 d'otober dl 2011 él la possibilité de lascè fà la zertificaziun dla ćiasa clima aladô dles directives tecniche vedles (merz 2010). Porchël déssel pro la cumpra ćina d'otober gnì stlarì avisa aladô de ci diretiva che al mëss gnì fat la zertificaziun.

De plü informaziuns ciafëise chilò: www.verbraucherzentrale.it.

Relaziun sön le prisc di auti 2010

Püces mo impò de gran desfarënzies de prisc tla UE

La Comisciun Europeica à incé chësc isté, sciöche vigni ann, indô coiü adöm i prisc di auti di 89 modì d'auto plü venüs de 26 marcià tla UE; ara i à ressumè te na paridlada de prisc di auti y ciafè fora che: "Al é de pices desfarënzies de prisc pro auti nüs tla UE!" Porimpò pàiel la mëia da ćiarè sura i confins fora por i consumadus talians.

Sce i orésess se cumprè por ej. n Renault Clio, spo po le consumadù europeich incé sparagné ćina al 39,5% sce al ciafa fora le païsc plü a bun marcé. Incé la minunga oramai surapassada che i auti talians sides plü bun marcé chilò da nos, ne ti corespogn nia a la realté sce an ti ćiara ala tabela de paridlada: i prisc dles tasses pro le Fiat Punto Evo tla Talia é söinsom, deperpo che chi por le Ford Focus é dessot. Le link ala paridlada di prisc detaiada, sciöche incé na brosciüra cun conseis d'ütl sön l'importaziun personala de auti dal'UE ciàfon chilò: www.euroconsumatori.org.

Descriziun di alimënç: l'ascogna va inant

Do agn de discussiuns sön ći informaziuns che le consumadù dess ciafè tl dagnì tl supermarcé, à le Parlamënt dl'UE aprovè definitivamënter le regolamënt sön les informaziuns di alimënç. Fazit: l'industria alimentara s'à fat avarëi la maiù pert dles ghiranzes: degöna descriziun a semafer (vërt, ghel y cioè) y degönes informaziuns obliëntes sön le valur nudritif dancà. Insciö ne n'é les bombes de calories y de zücher incé tl dagnì nia da odëi a pröma odlada. Sön vigni confeziun mëssel gnì dé dant le valur energetich, i grasc, i aji grasc saturà, le zücher, le sè, les protéines y i carboidraç te na tabela. La maiù pert di produturs la metarà iadedô. L'atra mancianza reverda la grandëza minima de scritöra,

ajache 1,2 milimetri é por tröc čiamò „nia da lì“.

Ordöra y verzöra a Balsan

De gran desfarënzies de prisc, de mius indicaziuns de prisc

Ala fin de messè à la ZCS abiné adöm i prisc de 26 sorts de ordöra y verzöra te 5 posc de venüda a Balsan; chisc prisc é spo gnüs paridlà cun chi dla hala dl gran marcé a Verona (inče davert por la cumpra al menü). Aladô de na cumpra d'ejempl vägnel fora chësta gradatöra: le post de venüda plü cer a Balsan é le marcé tla str. Rovigo cun 34,94 euro, spo le marcé dla ordöra cun 32,18 euro, spo Frilo cun 21,21,28 euro, spo i supermarcià cun 20,00 euro y spo Lidl cun 15,13 euro. Tla hala dl gran marcé a Verona pàion 10,10 euro. Por ci che reverda la cualité él le marcé tla str. Rovigo che ti la stica a düc: le 98% di produc é produc de próma categoria por ci che reverda la cualité y le 2% é de secunda categoria; le 91% di produc vägn dala Talia y le 9% dal èster (Frilo à le 8% di produc de próma categoria y le 92% de 2.). La indicaziun di prisc sön i marcià é miorada dassenn. I detais dla inrescida ciàfon sön www.verbraucherzentrale.it.